

Malmö, 30 Mars 2021

Lunds kommun
Kommunkontoret
Hanna Hallgren
Box 41, 221 00 Lund
Sverige

Sysavs remissvar till "Vässa Sysavs mål, minska förbränningen"

Diarienummer: KS 2021/0141

Ärende: Motion från Helena Falk (V) och Lars A. Ohlsson (V), Vässa Sysav:s mål, minska förbränningen.

Redan när något produceras och sätts på marknaden startar en värdekedja där produkten ska kunna användas och cirkulera under lång tid. När varan till slut är förbrukad blir avfallshanteringen slutstationen. En väl fungerande hållbar avfallshantering omhändertar det som det cirkulära samhället inte längre vill ha, producerar nya resurser ur detta avfall, och avgifter kretsloppet genom att destruera det som inte ska återcirkuleras, eller lägga det på en säker slutförvaring. Avfallshanteringens grund är att skydda människors hälsa och miljö i det skede då oönskade produkter avyttras från samhället.

Vid val av behandlingsmetod är den lagstadgade avfallshierarkin utgångspunkt och energiåtervinning en av fem metoder för att omhänderta och behandla avfall. Innan avfallsbehandling kan ske, måste avfallet vara väl sorterat så att rätt flöden hamnar i rätt behandling.

Sysav upplever att energiåtervinning ofta ifrågasätts och menar att det allt för sällan framförs vad energiåtervinning är till för och ersätter; återvunnen värme istället för uppvärmning baserat på andra naturresurser, lokal elproduktion samt en avsevärd minskning av växthusgaser till atmosfären när deponering undviks.

Sysav har som ambition att till år 2030 kraftfullt minska verksamhetens fossila koldioxidutsläpp, samt till 2045 vara klimatneutrala. Sysavs uppfattning är att utsläpp av koldioxid är en global fråga och att alla aktörer i samhället måste arbeta för att minska utsläppen! Sysav har inte ensamt rådighet över att minska de fossila utsläppen.

Sysav anser också att det borde läggas betydligt mer fokus på vad som kan göras för att sammantaget minska de globala utsläppen av växthusgaser, snarare än att ha ett avgränsat fokus på lokala eller regionala utsläpp, som medför att de globala utsläppen totalt sett blir högre.

Motionens koppling till Sysavs ståndpunkter

Sysav menar att

- produkter som sätts på marknaden ska vara giftfria, klimatsmarta och återvinningsbara,
- styrmedel ska leda till att minska mängden avfall som uppstår samt styra producenter mot att använda återvunnen råvara i produktionen, sk kvotplikt,
- energiåtervinning kommer att vara en viktig och naturlig del i en fungerande cirkulär ekonomi, precis som materialåtervinning och deponering – rätt avfall till rätt behandlingsmetod,
- Sverige och Sysav kan även fortsatt bidra till att minska Europas utsläpp av växthusgaser genom att erbjuda högeffektiv energiåtervinning ur utsorterade avfallsrester.
- Deponering är ett långsiktigt samhälls- och miljöåtagande och en viktig slutstation för restprodukter från olika avfallsbehandlingsmetoder, och för enstaka material som inte bör eller kan återvinnas på annat sätt.

Sysavs kommentarer

Hushållsavfall och kommunalt ansvar

Den kommunala renhållningsskyldigheten finns beskriven i miljöbalkens 15 kap. 20 och 20a §§. Enligt miljöbalken är varje kommun ansvarig för insamling, transport och återvinning eller bortskaftande av det avfall i kommunen som faller under kommunens ansvar. Kommunen har stor frihet att utforma sina avfallsföreskrifter och sitt avfallssystem utifrån kommunens förutsättningar för att uppnå en ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt god avfallshantering.

Sysav har ingen rådighet över ägarkommunernas beslut om hur renhållningsskyldigheten enligt miljöbalken ska utföras. Sysav förespråkar en fastighetsnära insamling och källsortering samt producentansvar med kommunalt insamlingsansvar på material och förpackningar som sätts på marknaden. Studier visar att fastighetsnära insamling ger högre utsortering och god kvalitet på det sorterade avfallet.

I Sysavs ägarkommuner sker insamlingen av hushållsavfall både av upphandlade entreprenörer och genom egna organisationer. I flera av kommunerna sker insamlingen genom fyrfackskärl med åtta fraktioner vid tomtgräns. I de kommuner som inte erbjuder fyrfackskärl ska invånaren lämna förpackningsmaterial som ingår i producentansvaret till en återvinningsstation (som även finns på ÅVC). Alla kommuner erbjuder idag insamling av matavfall.

Grovavfall lämnas gratis (ingår i serviceavgiften från Sysav) på en återvinningscentral. Där kan också förpackningsavfall lämnas.

Sysav - South Scania Waste Company

Postal address Box 50344, SE-202 13 Malmö
Visiting address Spillepengsgatan 13
211 24 Malmö

Telephone +46 40 635 18 00
Fax +46 40 635 18 10

VAT No. SE556187041001
BankGiro 235-6541

kundservice@sysav.se
www.sysav.se

MÅL FÖR SVENSK AVFALLSHANTERING

Det finns beslutade mål som berör avfallshanteringen; FN:s globala hållbarhetsmål, EUs avfallsmål, Nationella miljömål, Etappmål för att nå en cirkulär ekonomi, Producentansvarsmål samt Regionala och kommunala mål. Sysav förhåller sig till alla målnivåer och verkar för att målen uppnås.

Exempel på mål som ska uppnås

Avfallsmål; Förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av kommunalt avfall ska öka till minst 55 viktprocent 2025, till 60 viktprocent år 2030 och till 65 viktprocent år 2035.

Regional Kretsloppsplan 2021-2030: Tio av Sysavs ägarkommuner har gemensamt tagit fram en regional kretsloppsplan där det finns gemensamma mål och handlingsplaner för avfallshanteringen. I denna sätts bland annat ett kraftfullt mål om att senast år 2030 ska restavfallet vara 100 kg per person. Lunds kommun har valt att inte medverka i den gemensamma kretsloppsplanen. Det är i skrivande stund oklart vilken ambitionsnivå Lunds kommun har avseende restavfallsmängder i sin avfallsplan.

Miljö kvalitets- och etappmål; Senast 2023 ska minst 75 procent av matavfallet samlas in och behandlas biologiskt så att växtnäringen tas om hand (beslutat av regeringen den 14 januari 2021). Samtidigt ska matsvinnet minska så att det sammantagna livsmedelsavfallet minskar med minst 20 viktprocent per capita 2020-2025.

Etappmål för minskade utsläpp av växthusgaser; Växthusgasutsläpp i Sverige i ESR-sektorn bör senast år 2030 minska med 63 procent jämfört med 1990, där högst 8 procent får ske genom kompletterande åtgärder. Senast år 2045 ska utsläpp från verksamheter vara minst 85 procent lägre än utsläppen år 1990. Malmö stad har föreslagit ett mål i Energistrategi för 2021-2030 (Samrådshandling) att minska utsläppen av växthusgaser i Malmö som geografiskt område med 70 procent (jmf 1990).

I Sysavs ägarkommuner producerar varje individ 172 kg restavfall, 49 kg matavfall och 243 kg grovavfall. Restavfallet har sedan 2013 minskat med 25 procent och matavfallet har ökat med 30 procent. I den gemensamma kretsloppsplan som nämnts tidigare finns mål om max 100 kg restavfall per invånare senast år 2030. Detta känns rimligt att uppnå då nya plockanalyser visar att ungefär hälften av restavfallet är felsorterat, d v s skulle varit sorterat som matavfall, förpackningar eller tidningar. Det kommer dock att krävas stora insatser för att nå detta resultat!

Sysav arbetar redan på olika sätt för att öka sorteringen i hushållet, till exempel genom lättillgängliga återvinningscentraler, enkla sorterings-

guider, kampanjer och pedagogisk verksamhet. Sysav arbetar också med rådgivning till företag och industrier.

ENERGIÅTERVINNING

Sysavs avfallsförbränningsanläggning är byggd i tre etapper under åren 1973 till 2008. Anläggningen har tillstånd att förbränna 630 000 ton avfall. Sysav möter det lokala energibehovet och producerar 60 procent av fjärrvärmens till E.ON i Malmö och Burlöv, och därtill el som säljs på den öppna marknaden.

Sysav anser att bästa sättet att minska behovet av energiåtervinning som avfallsbehandlingsmetod är styrmedel som ökar mängden återvunnet material i produktionen, samt kvalitativ design av produkter i klimatsmarta material. Under övergångstiden tills samhället har ställt om och är helt cirkulärt, och alla gamla synder borttagna, kommer energiåtervinningen att vara en behövd avfallsbehandlingsmetod.

Sysav anser att energiåtervinning är en naturlig del i en väl fungerande cirkulär ekonomi och lämpad för avfall som är

- utsorterade avfallsrester,
- rejekt från andra återvinningsprocesser,
- material som inte bör eller går att återvinna eller återanvändas på annat sätt.

I Europa saknas energiåtervinningskapacitet för 69 miljoner ton hushållsavfall och 73 miljoner ton industriavfall. Detta läggs idag nästan uteslutande på deponi där det orsakar utsläpp av metangaser, och kunde istället utnyttjats för energiproduktion. Sysav tar emot mellan 50 - 110 00 ton avfall från kunder utanför Sverige för behandling i energianläggningen. Prognoser visar att även i en långt driven cirkulär ekonomi, med ambitiösa material-återvinningsmål till 2035 (fastlagda inom EU), kommer efterfrågan under överskådlig tid att vara mycket hög på behandling genom energiåtervinning ur de avfallsrester som inte kan återvinnas på bättre sätt.

Med det väl utbyggda fjärrvärmesystemet är Sysavs omhändertagande av brännbara utsorterade avfallsrester en av Europas mest högeffektiva energiåtervinning. Det innebär att Sysav även på längre sikt kan bidra till att Europas utsläpp av växthusgaser minskar avsevärt genom att avfallet behandlas miljömässigt bättre än i ursprungslandet. Detta även då transporterna beaktats.

Eftersom kostnaden för att behandla avfall i en förbränningsanläggning är relativt hög har avsändaren stort incitament att endast leverera de utsorterade avfallsrester som det inte finns efterfrågan på, eller som kan behandlas på bättre sätt, till t ex Sysav. Eftersom det råder kapacitetsbrist

på avfallsförbränning i Europa skapas ytterligare incitament för att återvinna materialet istället för att destruera detsamma.

Sysav har ingen plan på att utöka kapaciteten för energiåtervinning. Sysav kommer att utreda förutsättningarna för att ersätta de två äldsta pannorna, byggda 1973, med en ny modern anläggning som kan producera el och värme, när de två gamla läggs ner, vilket är planerat till år 2030. Beslut om en byggnation av en ersättningsanläggning tas av Sysavs ägare.

FOSSILA KOLDIOXIDUTSLÄPP

Sysav har som mål att kraftigt minska mängden koldioxid från energianläggningen till luft till 2030. För att uppnå detta arbetar Sysav på flera olika sätt; i interna och externa projekt samt i olika ställningstaganden.

Sysav, precis som Avfall Sverige, står bakom Fossilfritt Sveriges "Färdplan för en fossilfri uppvärmningssektor", med mål om att uppvärmningssektorn ska bli både fossilfri och klimatpositiv. Målet är att år 2045 ska Sveriges uppvärmningssektor vara en kolsänka som hjälper till att minska de totala svenska växthusgasutsläppen.

Via Avfall Sverige deltar Sysav i ett projekt med syfte att se vilka åtgärder som kommer att krävas för att energiåtervinningen ska bli koldioxidneutral. Preliminära resultat visar att det är mycket svårt att uppnå en koldioxidneutral energiåtervinning. Sysav utreder möjligheten att på sikt investera i en så kallad Carbon Capture Storage (CCS-anläggning) för att minska mängden utsläpp av fossila koldioxidutsläpp från energiåtervinningen, samt att genom att avskilja biogen koldioxid även vara en kolsänka.

Slutligen värderar Sysav också möjligheterna till en investering i en storskalig försortering av olika typer av grövre avfall. Tanken är att kunna sortera ut återvinningsbart material som det finns en efterfrågan på och där plasten är i fokus.

På uppdrag av Peter Engström, VD och Koncernchef, Sysav:

Malmö 2021-03-30

/Gunilla Carlsson, Ansvarig Public Affairs, Sysav